

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1918.

Andra kammaren.

Nr 84.

Tisdagen den 15 oktober.

Kl. 10,30 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av herr talmannen med följande ord: Mina herrar! I den i många avseenden ytterst brydsamma tid, vi på grund av världskrigets verkningar för närvarande genomleva, har vårt land jämväl drabbats av en farsot, som krävt många offer. Denna ohyggliga gäst skiljer vid sina härjningar ej på koja och slott, och den har helt nyligen spritt sorg och saknad jämväl i konungaborgen, där konungens yngste son ryckts bort av döden. Må härför den nu församlade andra kammaren uttrycka sitt djupa deltagande i den sorg och saknad, som drabbat vårt konungahus.

Bland kammarens ledamöter har döden ävenledes gjort sin skörd, sedan vi sist voro samlade. Ledamoten för Södermanlands läns norra valkrets herr Kropp har avlidit. Under den tid herr Kropp varit ledamot av denna kammare har han gjort sig känd som en gedigen personlighet. Han hörde till de lugna bland kammarens ledamöter, men hos honom möttes den klara blicken, den uppriktiga viljan att åstadkomma det goda och det bästa. Frid över hans minne!

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 oktober 1918.

Till justitiedepartementet hade från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län insänts en den 28 september 1918 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att sedan riksdagsmannen Evald Crispin Kropp, Eskilstuna, blivit utsedd till ledamot av riksdagens andra kammare för Södermanlands läns norra valkrets för en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1918, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 67 § av lagen om val till

Andra kammarens protokoll 1918. Nr 84.

riksdagen skräddarmästaren Carl Åhrberg, Eklången, blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari år 1921.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten ingen annan anmärkning än att den utfärdats vid en förrättning, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande hållits, ehuru Kungl. Maj:t icke jämlikt § 28 riksdagsordningen dessförinnan, efter anmälan av riksdagens andra kammare, anbefallt befallningshavanden föranstalta, att riksdagsman i Kropps ställe utsåges.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

Sven Hagströmer.

Härefter yttrade herr R ö i n g: Jag tillåter mig hemställa, att andra kammaren på samma skäl som i ett liknande fall den 10 oktober 1916 må godkänna fullmakten i fråga, trots att förordnande om röstsammanräkningen icke meddelats i den ordning, som grundlagarna föreskriva.

Vidare anfördes ej. Det upplästa protokollet lades till handlingarna; och beslöt kammaren att, med godkännande av den däri omnämnda fullmakten, förklara herr Åhrberg behörig till riksdagsmannakallets utövande.

§ 3.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 188, angående understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar;

nr 189, angående förslag till lag om förbud mot utsläppande av tjur eller hingst å samfälld betesmark;

nr 190, angående förslag till lag om utrotande av berberisbuskar å viss mark m. m.;

nr 191, angående utredning rörande kubikmetermättets användning såsom grund vid försäljning av brännved;

nr 192, angående beredande av rörelsekapital för folkhushållningskommissionen för finansiering av import till riket av vissa för folkhushållningen erforderliga förnödenheter;

nr 193, angående dels lag om ändrad lydelse av 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913;

nr 194, angående anslag för bestridande av på staten belöpande

kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen den 13 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring m. m.;

nr 195, angående förslag till lag om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område m. m.;

nr 196, rörande förslag till förordning om ändrad lydelse av 17 § 5 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker m. m.;

nr 197, rörande förslag till förordning angående handel med skattefri sprit m. m.;

nr 198, rörande förslag till förordning angående vissa alkoholhaltiga preparat;

nr 199, rörande förslag till förordning dels om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1919, dels ock om särskild tilläggsskatt för år 1918 å inkomst och förmögenhet;

nr 200, rörande förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering m. m.;

nr 201, rörande förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m.;

nr 202, angående förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt avdelning 4:o i de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen m. m.;

nr 203, angående förslag till ändringar i vissa delar av förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt;

nr 204, angående av riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar;

nr 205, angående förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 206, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, 2, 3 och 4. § 18 samt § 40 mom. 1 i förordningen om lands- ting den 21 mars 1862;

nr 207, rörande lag om ändrad lydelse av §§ 1, 2, 10, 13, 19, 21, 22, 23, 30, 36, 38 och 39 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrko- stämman samt kyrkoråd och skolråd m. m.;

nr 208, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 28, § 29 mom. 1 och § 42 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 209, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 28, § 29 mom. 4, §§ 30—32 och § 36 mom. 2 i förordningen om kommu- nalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 210, angående uppskov med behandlingen av från sistlidna riksdag vilande förslag till ändrad lydelse av §§ 103 och 108 rege- ringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till övergångs- stadganden i regeringsformen och riksdagsordningen;

nr 211, rörande förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 4, 5 och

6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension;

nr 212, angående överlämnande av reglemente för riksgäldskontoret;

nr 213, med överlämnande av bankoreglementet m. m.: samt

nr 214, i avseende å statsregleringen och rörande med statsverket gemenskap ägande ämnen.

§ 4.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr R ö i n g, som anförde: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att protokollet över dagens sammanträde må justeras i dag i talmansrummet klockan 12, och att kammaren måtte uppdraga åt talmannen och de ledamöter, som befinnas närvarande, att verkställa denna justering.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 5.

Kammarens ledamöter, vilka av Kungl. Maj:t blivit kallade att denna dag efter bevisad gudstjänst infinna sig å rikssalen, där riksdagen komme att avslutas, avgingo nu till storkyrkan för åhörande av riksdagspredikan. Efter gudstjänstens slut begåvo sig kammarens ledamöter till rikssalen, där jämväl första kammarens ledamöter infunno sig.

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Löfgren uppläste där Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Edén att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen.

Sedan härefter kamrarnas undersåtliga välönskningar blivit av herrar talmän framförda samt herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet uppläst riksdagens beslut, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara avslutad.

§ 6.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet, tog herr t a l m a n n e n avsked av kammarens ledamöter med följande ord: Mina herrar! En av de längsta och mest arbetsfyllda riksdagarna är nu tillända. Det allt jämt fortgående världskrigets återverkan på vårt land har gjort arbetsbördan för statsmakterna tyngre och mera krävande än vanligt. Vi kunna dock konstatera, att andra kammaren för sin del gjort sitt bästa för frambringande av en god lösning i de frågor och problem, som anmält sig inför kammaren.

Den tryckande dyrtiden kräver emellertid, enligt vad som förspors, att riksdagen åter samlas till ny session redan om få dagar, och jag vill därför inskränka mig till uttalande av ett varmt tack

till kammarens alla ledamöter för det goda samarbetet under den nu tilländalupna riksdagen och tillönska alla ett välkommen åter!

Då det emellertid är första riksdagen jag haft nöjet bekläda den viktiga posten som kammarens talman, och då det är första gången en representant ur arbetarnas led och ledamot av det socialdemokratiska partiet anförtrots detta viktiga uppdrag, finner jag mig manad att till kammarens ledamöter utan undantag framföra mitt personliga tack för allt överseende och för all välvillig förståelse, som mött mig från alla och en var vid utövandet av den ömtåliga befattningen som kammarens talman.

Härpå svarade herr Hamilton: På andra kammarens vägnar ber jag, herr talman, att få giva ett uttryck för vårt förtroende till Eder för den oväld och skicklighet Ni ådagalagt vid ledandet av kammarens förhandlingar och för vår tacksamhet till Eder för den stora välvilja Ni städse visat oss. Vi hysa en varm förhoppning om, att när vi snart återkomma till vårt arbete, vi må få se Eder på samma post, som Ni hittills på ett så förtjänstfullt sätt har fyllt.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter avskedshälsningar och åtskildes.

In fidem
Per Cronvall.

Tisdagen den 15 oktober.

Kl. 12 på dagen.

Jämlikt andra kammarens vid sammanträde denna dag fattade beslut företogs nu justering av det protokoll, som hållits vid nämnda sammanträde; och tillstädeskommo därvid följande kammarens ledamöter:

Herr *Herman Lindqvist*,
» *Hamilton*,
» *Janson* i Kungsör,
» *Eriksson* i Grängesberg,
» *Tengdahl*,
» *Källman*,
» *Nilsson* i Kristianstad,
» *Hamrin*,
» *Andersson* i Gävle,
» *Andersson* i Stockholm,
» *Eriksson* i Stockholm.

Ovan omförmälda protokoll upplästes och godkändes.

In fidem
Per Cronvall.